

551.856.2

(497.11) (094.5)

СТАРСТВО ВОЈНО

УРЕДБА

О

ДОДЕЉИВАЊУ НАГРАДА У ВОЈСЦИ
ЗА ВРЕМЕ РАТА

88932

СОЛУН

Штамарија „Мала Србија“ Влад. М. Анђелковића

1916.

Уведено у нови инвентар бр. ~~2095/17~~
1 јануара 1942 год. Министарства Правде,
Београд. Бр. ~~3892~~

УВ. од.
35973

У ИМЕ
Његовог Величанства

ПЕТРА I

По милости Божијој и вољи народној
Краљ Србије

Ми

АЛЕКСАНДАР НАСЛЕДНИК ПРЕСТОЛА

На предлог нашега Војног Министра, а на
основи члана 6. Закона о устројству војске, про-
писујемо следећу

УРЕДБУ

о

Додељивању награда у војсци за време рата

1. Опште одредбе

1. Светли примери и дела појединаца у уме-
шном и енергичном командовању и вођењу, при-
себном и истрајном у тешким приликама, у личној
храбрости са пожртвовањем живота, као и у
оданом и разумном вршењу службе до самопре-
горевања, главни су фактори успеха у рату.

Сваки онај, који се у овоме видно истакне,
стиче право на признање и награду.

2. Света је дужност свих претпостављених да беспрекидно, брижљиво и савесно прате рад својих потчињених за време рата, и да видно истичу све оне, који то својим делима заслужују.

3. Истицање оних који се својим делима одликују за време рата врши се „Похвалном Наредбом.“

4. Мотив за похвалу претпостављени узима на основу личног посматрања, или поузданих службених извештаја и познавања ситуације.

5. Предмет похвале могу бити сва дела појединаца, која служе као светао пример осталима, и имају видан користан утицај на успех у борби, операцији или рату.

Она се у главном могу поделити у три групе:

а) умешно командовање и вођење, са присебношћу, енергијом и истрајношћу у тешким приликама; лична иницијатива и готовост да се прими одговорност, што је све имало видних и корисних резултата за успех у борби, операцији или рату;

б) лична храброст, видно испољена у појединим борбама, која је служила као пример пожртвовања осталима;

в) умешно, предано, истрајно и неуморно вршење службе, које је имало видних резултата и знатно допринело успеху у борби, операцији или рату.

Садржај похвале састоји се у излагању факата у вези са догађајима и радом при којима се дотични одликовао.

6. Праћење рада потчињених и истицање њихових дела чини врло важан основ успеха у рату, и мора се вршити свакодневно и са истом

ревношћу, са којом се издају наређења за операције и прати њихово извршење.

При праћењу рада својих потчињених, оцени њихових дела и издавању похвала, претпостављени мора бити до крајности савестан и најстрожије објективан.

Површност и пристрасност, прецењивање, потцењивање или нетачно престављање заслуга појединаца, било из личних побуда или тежње да се без довољно основа јаче истакне сопствена команда, разорно утичу на морал у војсци. Овакви поступци прави су злочин према њој, а у исто време одају рђаве карактере, недостојне војничких старешина.

С тога ће старешине, кад се утврди да недовољно вођење рачуна о делима и раду потчињених или неверно престављање дела и заслуга њихових потиче из небрежливости, несавесности и пристрасности, одговарати по § 96. Војног Законика.

Надлежни претпостављени пратиће рад потчињених команди у овоме погледу и овакве кривице узимати одмах у законски поступак.

II. Поступак при издавању похвала

1. Сва лица, која врше своје дужности на бојишту и изложена ватри непријатељској, имају бити похваљена од стране прво претпостављених само одмах по извршеном делу, а најдаље у року од три дана после тога.

2. Виши команданти, почев са командантима бригада, њихови начелници штабова и помоћници једних и других, могу бити похваљени одмах по једној завршеној борби, маневру или операцији.

3. Сва остала лица могу бити похваљена за изванредну способност и примерну ревносту службу, која је имала врло корисних резултата, по свршеном извесном дужем и значајнијем периоду операција.

4. Но изузетно од одредаба тачке 2. и 3. свако лице има бити похваљено одмах после извршеног каквог сјајног дела, скопчано са изванредним способностима и напорима и од знатног утипаја га успех у борби операцији или рату.

5. Сваки онај, ко у означеном времену не би био похваљен за сјајно дело које је учинио, или за изванредне стечене заслуге, дужан је да одмах поднесе преставку прво претпостављеном, излажући и документујући извршено дело и околности под којима је учињено. Прво претпостављени је дужан да ову преставку узме одмах у оцену и даље поступи по надлежности.

На случај неповољне оцене, спроводи преставку са својим мишљењем првом следећом претпостављеном, на решење.

6. Похвалне наредбе издају команданти пукова, дивизија, армија и Врховни Командант.

Поступак је следећи:

а) прво претпостављени, који предлаже потчињеног за похвалу у наредби виших претпостављених, објављује учињено дело у дневној заповести целој својој команди, у року предвиђеном у тачкама 1—4, излажући све околности које га карактеришу. Потом се ова похвала доставља у дословном препису надлежним путем и са мишљењем до команданта пука, дивизије, армије или Врховне Команде, у колико се нађе да учи-

ниоца дела треба похвалити наредбом дотичних виших старешина.

б) претпостављени старешина до команданта пука закључно, који први нађе да дотично дело не треба да буде похваљено ни пуковском наредбом, доставља ипак предлог за похвалу са својим мишљењем следећем претпостављеном на решење.

в) ако би више претпостављене старешине нашле, да је извесно дело требало да буде истакнуто у похвалној наредби команде више од оне која га је већ похвалила, власни су да повисе степен већ издате похвале похваљујући га у својој наредби, односно чинећи предлог вишој команди.

7. Команданти бригада власни су да и сами издају похвале потчињенима на исти начин као и команданти пукова.

Похвале које издаје командант дивизије, а које саопштава само појединим јединицама дивизије, имају ранг пуковске похвале.

Похвале, које издаје командант армије а које саопштава само појединим јединицама армије, имају ранг дивизијских похвала. Похвале пуковског ранга издаје по заповести команданта начелник армијског штаба, односно надлежни референти (команданти) у штабу.

У свима овим случајевима у похвалној наредби се назначује којим се јединицама саопштава.

8. Одредбе тачке 6. и 7. за трупне команданте важе и за остале старешине на одговарајућим положајима.

9. Похвале које издаје Министар Војни и

Начелник Штаба Врховне Команде имају ранг армијских похвала.

10. На исти начин као и појединци могу бити похваљене и поједине трупне јединице почев са водом па закључно са дивизијом, за сјајна дела која су учиниле.

Знак изречене похвале носи за време рата: код водова и основних јединица, најхрабрији редов; код батаљона (дивизиона), најхрабрији под-официр; код пука, најхрабрији водник, односно заставник; код бригаде и дивизије, најхрабрији командир.

11. Похвале јединица узимају се у призрење прво претпостављеним под чијом су командом похваљене, приликом процене предлога за одликовање и унапређење.

12. Трећа пуковска похвала, добивена у току једнога рата, има ранг дивизијске похвале, ако се командант дивизије на основу расматрања издатих похвала са тиме сложи, што се уноси у дивизијску наредбу.

Ко пак за време једнога рата добије три похвале, од којих је најмање једну издао командант дивизије, а остале су пуковске, па заслужи да и по четврти пут буде похваљен, онда четврта похвала има ранг армијске похвале, ако се командант армије на основу расматрања издатих похвала са тим сложи, што се уноси у армијску наредбу.

13. У похвалним наредбама истичу се на исти начин славна дела и оних лица, која су у

борби погинула, од рана умрла или иначе била жртва оданог вршења своје дужности.

14. Све пуковске, дивизијске и армијске похвале достављају се одмах надлежним путем ради штампања у Службеном Војном Листу и Српским Новинама, и то: похвале из оперативне војске Врховној Команди, а из позадине Министарству војном.

На исти начин објављују се и похвале Врховног Команданта.

III. Додељивање награде

а. П о х в а л а

Похваљени добија одмах као знак за сваку изречену похвалу:

1. За пуковску похвалу: сребрн ширит дужине 120 мм., ширине 15 мм.

2. За дивизијску похвалу: златан ширит истих размера као и под 1.

3. За армијску похвалу: сребрн ширит дужине 150 мм., ширине 30 мм., са златном звездом на средини. Звезда је вежена од срме, величине 25 мм., а облика као на приложеном цртежу.

4. За похвалу од стране Врховног Команданта: златан ширит са сребрном звездом, обоје истих размера као у тачци 3.

Ширити се обавезно носе на спољној страни десног рукава, у висини половине мишице, под углом од 45 степени, десни крај издигнут.

5. Ако је једно исто дело похваљено у наредбама двеју или више виших инстанција, похваљени носи знак највише инстанције.

6. Одликовање

1. Нико не може бити одликован, ако није био похваљен од стране надлежних команданата за извршена дела или стечене заслуге, а по одредбама II одељка ове уредбе.

2. Сама издата похвала у исто је време и предлог за одликовање дотичног, и то :

а) пуковска похвала: за сребрну медаљу за храброст, односно одговарајуће одличје за оне који се нису у борби одликовали;

б) дивизијска похвала: за златну медаљу за храброст, односно одговарајуће одличје за оне који се нису у борби одликовали;

в) армијска похвала: за Карађорђеву Звезду са мачевима IV степена или Бели Орао са мачевима IV или V степена за официре; сребрни војнички Орден Карађорђевог Звезде са мачевима за подофицире, капларе и редове, — односно одговарајућа одличја за оне који се нису у борби или оперативном раду одликовали;

г) похвала од стране Владаоца као Врховног Команданта доноси похваљеноме одмах овај Орден који му Он подари.

3. Ађутантско одељење Врховне Команде води статистичке податке о свима издатим похвалама у оперативној војсци. После сваког периода операција у Врховној Команди састаје се комисија коју образују: Начелник Штаба Врховне Команде, помоћник Начелника штаба и начелници: Оперативног и Ађутантског одељења. У ову комисију, кад год је то могуће, морају бити позвани и команданти армија.

Комисија цени за дотични период операција за сваку дивизију и јединице ван дивизијског састава: какве је улоге имала, какве је тешкоће

морала да савлада при извршењу, колико је напора учинила, како је своје задатке извршила и какве је корисне резултате постигла.

На основу ове оцене комисија узима у разматрање и процену издате похвале и њихов број, па утврђује: колико којој дивизији, односно јединици, треба доделити одличја и које врсте, засебно за официре, чиновнике, и засебно за подофицире, капларе и редове.

Ако је додељени број одличја мањи од броја похваљених (т. ј. предложених), онда се прекобројни преводе поступно на следећа нижа додељена одличја, а прекобројни са најнижег одличја сасвим редуцирају.

За предложене у саставу армија превођења и редуцирања врше: за официре и чиновнике команданти армија са командантима дивизија и начелницима штабова; а за подофицире, капларе и редове командант дивизије са командантима бригада и начелницима штабова.

За јединице ван армијских састава редуцирање врши напред наведена комисија Врховне Команде.

У комисију за дефинитивну процену предлога, као чланови комисије позивају се и представници појединих родова оружја, када буду разматрани предлози особља из њиховог ресурса.

На ниже степене преводе се односно редуцирају они, који имају слабије мотивације у похвали.

Овако дефинитивно састављене листе за одликоване достављају се надлежним путем Министру војном.

Евиденцију о издатим похвалама у трупама, надлештвима и установама позадине води Опште

Војно одељење Министарства војног. Оцена издатих похвала, одређивање врсте и броја одличја врши се на исти начин као што је прописано за оперативну војску. Комисију образују под председништвом Министра војног: Начелник Опште војног одељења, шефови: ђенералштабног и ађутантурног одсека и надлежни начелници осталих одељења Министарства војног, који се позивају по потреби.

Целокупан овај рад мора се свршити најдуже за месец дана по свршеном дотичном периоду операција.

4. Изузетно од одредаба тачке 4. а у приликама, када је у интересу морала, врло корисно одмах наградити извршиоце сјајних јуначких дела, учињених у борби са непријатељем, која су дела служила као пример осталима, а нарочито у важним или тешким моментима борбе, или када би извршиоци оваквих дела били тешко рањени, власни су да у име Врховног Команданта уз издату похвалу одмах и одликују дотичнога:

команданти бригада: сребрном медаљом за храброст;

команданти дивизија: златном медаљом за храброст или сребрном (за непосредно потчињене);

начелник штаба Врховне Команде и команданти армија, Белим Орлом са мачевима V или IV степена или Карађорђевог Звездом са мачевима IV степена за официре, а сребрним војничким Орденом Карађорђевог Звезде са мачевима за подофицире, капларе и редове, односно медаљама за храброст (за непосредно потчињене).

Подарена одличја предају се одмах одликованима, а дотични командант подноси одмах мо-

тивисани предлог да се издејствује Указ за одликовање.

Колики ће се број напред означених одличја издати дотичним командантима за горњу циљ а за текући период операција, одређује Врховна Команда. Накнадно повећање овога броја може решити Врховна Команда, на основу образложене преставке надлежних команданата и оцене издатих похвала.

Лица одликована по овој тачци могу за тај исти период операција бити понова одликована, за нова јуначка дела која би после тога учинила.

5. Пошто се степен одликовања одмерава према величини дела и заслуга за које се учинилац предлаже, то појединци могу бити одликовани и мањим одличјем од онога које већ имају, ако нису имали прилике да учине дело које одговара одличју вишега ранга.

Са истих разлога, једно исто лице може у току рата добити више једних истих одличја; у томе случају носи се само једно одличје са растовим гранчицама на панталони, за свако поновно одликовање истим одличјем.

Но у принципу, онај, који је за време једног рата у више махова доказивао примерну личну храброст и пожртвовање, треба за следећа, тако исто примерна дела, да буде награђен одличјем вишега ранга.

6. На исти начин као и појединци, могу бити одликоване и поједине трупе јединице, почев са водом па закључно са дивизијом, за истакнута сјајна дела која су учиниле.

Додељена одличја за време рата носе: код вода и основне јединице, најхрабријих редов;

код батаљона, дивизиона, најхрабрији подофицар;

код пука, на Застави, односно носи их најхрабрији водник код јединица које немају Заставе;

код дивизије и бригаде најхрабрији командир.

Носиоца одличја одређује командир командант похваљене јединице својом наредбом, на основу догле највише изречене похвале.

Ако у даљем току операција друго лице у дотичној команди добије вишу похвалу од дотадањег носиоца, предаја одличја новом носиоцу врши се на свечан начин пред трупом.

За време мира, ова се одличја као и знаци похвале, чувају на видном месту у штабу одликоване јединице.

7. У свему као што је напред прописано могу бити одликована и она лица која су погинула у борби, умрла од рана или иначе била жртва савесног вршења своје дужности.

У овом случају одличје са дипломом предаје се породици покојника.

8. Противу одликовања извршених на основу ове Уредбе нема места жалби.

в. Унапређење

1. Нико не може бити предложен за унапређење у виши чин, по члану 19. Закона о устројству војске, ако није био похваљен:

а) за чин поднаредника најмање пуковском похвалом;

б) за чин наредника и наредника за чин потпоручника најмање дивизијском похвалом;

в) за наредне официрске чинове, армијском похвалом, односно похвалом Врховног Команданта.

2. Од лица која имају услове из тачке 1. нико не може бити предложен за унапређење у виши чин, ако поред командантске односно личне доказане храбрости, изванредним корисним и успешним делима у командовању, вођењу или оперативном раду није доказао све способности потребне за положај, који је везан са чином за који се предлаже.

Предлози за унапређење, по испуњеним условима из тачке 1. и 2. подносе се по завршеном сваком периоду операција надлежним путем са мишљењем свих претпостављених старешина:

за кашлара за чин поднаредника до команданта пука;

за поднаредника за чин наредника до команданта дивизије;

наредника за чин потпоручника и наредне официрске чинове до Врховне Команде.

Облик у коме се подносе предлози прописује Министар војни. Кад ће се подносити ови предлози наређује Врховна Команда.

3. За официре, оцену поднетих предлога и избор кандидата врши Ратни Савет, који образују: Начелник штаба Врховне Команде, његов помоћник, Начелник Оперативног одељења и команданти армија, ако је могуће сви, иначе већина, под председништвом Начелника штаба Врховне Команде.

На овај начин дефинитивно састављене листе достављају се Министру војном на увиђај и надлежност.

Сви предлози за унапређење, како унапређених тако и осталих предложених, са мишљењима свију претпостављених старешина, морају

се отштампати као прилог Службеном Војном Листу.

4. Лица која имају услове из тачке 1. и 2., а која би у борби била тешко рањена, могу бити одмах предложена за унапређење у виши чин.

5. По успешно свршеном рату, могу бити унапређена у наредне чинове по члану 19. Закона о устројству војске и она лица, која су својом доказаном спремом и способностима, изванредном и примерном ревношћу или и храброшћу у својој служби, знатно допринела успешном завршетку рата, ако при том имају спреме и способности за положаје у трупи и ван ове који су везани за чин, за који се предлажу, и ако су у току рата била похваљена за стечене заслуге у својој служби.

Оцену оваквих предлога и избор кандидата врши комисија по тачци 4. — Министар војни властан је да ову комисију допуни и другим лицима из врхова војне управе, компетентним за оцену стручних способности предложених.

Предлози за унапређење оваквих заслужних лица из Оперативне војске морају се поднети Врховној Команди а из позадине Министру војном пре завршене демобилизације.

Одређена комисија разматра поднете предлоге, и на основу оцене важности послова и службе коју су вршили, способности које су при том показали, ревности са којом су у току целог рата вршили своје дужности и корисних резултата које су дали, ранжира све предложене који заслужују да буду унапређени по родовима оружја и струкама, и засебно по чиновима, а без обзира на узајамни ранг старешинства у истом чину.

Право на унапређење по овој тачци имају само она лица, која у току дотичног рата нису већ била унапређена по члану 19. Закона о устројству војске.

IV. Губитак и повраћај права на награде

1. Кривична дела не искључују право на похвалу по одељку III под а.

2. Војна лица на осуди, под судом и истрагом немају права на одликовање и унапређење по одељку III под б. и в.

3. Лица, која по завршеној пресуди буду оглашена за невини или буду пуштена испод суђења, имају права на заслужене награде.

Тражење награда за ова лица спада у дужност њихових прво претпостављених.

На ово немају права лица ослобођена из недостатка доказа.

4. Војна лица осуђена на губитак војничке части, губе и право на ношење знакова похвала.

Прелазно наређење

Ова се Уредба има применити и за досадање операције на Солунском фронту.

Наш Војни Министар нека изврши овај указ.

ФЉОБр. 2828.

31. октобра 1916. године

у Солуну.

Министар војни,
Генерал,
Бож. Терзић с. р.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Служб. др.
35473